

Markedsudviklingen i 2007 for pengeinstitutter

1. Konklusioner

- Pengeinstitutternes resultat før skat er faldet i 2007 - dog fra et rekordhøjt niveau året før.
- Nedskrivninger på udlån (kredittab) er steget i forhold til året før, men kredittab er fortsat på et meget lavt niveau historisk set.
- Nettorenteindtægter er steget i 2007, hvilket især kan henføres til en høj udlånsvækst for året som helhed, som mere end opvejer en indsnævret rentemarginal.
- Nettogebyrindtægter er også steget i 2007. Værdipapirhandel bidrager med næsten halvdelen af alle gebyrindtægter.
- Omkostningerne til personale og administration er steget forholdsvis kraftigt.
- Solvens- og kernekapitalprocenten er faldet i 2007, dog fra et forholdsvis højt niveau.
- Pengeinstitutternes modstandskraft - målt på kapitaloverdækningen - er faldet i 2007, og udgør nu 3,2 pct. af udlån og garantier, i absolutte termer knap 90 mia. kr.
- Indlånsunderskuddet er steget i 2007. Øget funding på penge- og kapitalmarkederne betyder større sårbarhed ved refinansiering.
- Højere priser på likviditet og markedsbaseret funding har betydet en større efterspørgsel efter indlån. Den seneste udvikling i balancetallene i 1. kvartal 2008 viser, at indlånet nu stiger mere end udlånet.
- Pengeinstitutternes likviditetsoverdækning er samlet set fortsat høj - men har været stærkt faldende og spredningen mellem institutterne er stor.
- Udenlandske pengeinstitutters markedsandel på det danske bankmarked - i form af både filialer og datterbanker - er faldet svagt og udgør godt 33 pct., målt på de samlede aktiver.

2. Hovedtendenser i årsregnskaber

2007 har siden juli været præget af uro på de internationale finansielle markeder. Uroen tager sit udspring i kredittab på det amerikanske boligmarked og på de såkaldte subprime lån til mindre kreditværdige amerikanske boligejere. En række større amerikanske banker og andre investorer i strukturerede obligationer har måttet tage større tab.

Herhjemme har uroen på de finansielle markeder indtil videre kun i et beskedent omfang materialiseret sig direkte i de danske pengeinstitutters regnskaber. De danske pengeinstitutter har kun i beskedent omfang været eksponeret overfor amerikanske subprime lån.

De afledte virkninger fra penge- og kapitalmarkederne på den finansielle sektor herhjemme har derimod været større. Store prisudsving og usikkerhed på de finansielle markeder har været forretningsvilkår for pengeinstitutter i den senere tid. Pengeinstitutternes fundingomkostninger er også steget.

Dertil kommer de forventede realøkonomiske påvirkninger, f.eks. i form af lavere vækst og aktivitetsniveau. En svagere konjunkturudvikling vil få indflydelse på den fremtidige indtjening og på de fremtidige kredittab i pengeinstitutterne - og især udviklingen i kredittab har historisk set haft stor betydning for pengeinstitutternes økonomiske robusthed og indtjening.

Resultat før skat er samlet set for pengeinstitutter i gruppe 1-3¹ faldet med 2,7 mia. kr. (6 pct.) fra 42,4 mia. kr. i 2006 til 39,7 mia. kr. i 2007. Nettoindtjeningen i 2007 er faldet fra et rekordhøjt niveau i 2006. Se tabel 1 nedenfor. Også i relative termer, i form af egenkapitalforrentning før skat, er resultatet i 2007 faldet.

¹ Ved udgangen af 2007 var der 105 pengeinstitutter i gruppe 1-3, og de tegnede sig for ca. 99 pct. af den samlede balancesum i pengeinstitutter. Appendiks 3 viser fordelingen af de enkelte pengeinstitutter inden for de respektive grupper 1-3.

Tabel 1

Pengeinstitutternes årsregnskaber 2003-2007

Mio. kr.	Gruppe 1-3 i alt					Vækst p.a.	
	2003	2004	2005	2006	2007	2003-2007	2006-2007
Resultat poster (uddrag)							
Netto renteindtægter	37.090	35.260	37.385	36.502	42.718	3,6%	17%
Udbytte af aktier mv.	799	1.072	768	1.516	1.335	13,7%	-12%
Netto gebyrindtægter	13.473	15.191	17.629	17.942	19.961	10,3%	11%
Netto rente- og gebyrindtægter	51.363	51.524	55.782	55.960	64.013	5,7%	14%
Kursreguleringer	4.341	3.610	5.179	12.582	7.017	12,8%	-44%
Udgifter til personale og administration	31.086	32.694	33.784	37.216	42.884	8,4%	15%
Nedskrivninger på udlån m.v.	5.082	1.638	-945	-1.950	-157	*	92%
Resultat af kapitalandele	7.567	8.589	7.648	8.945	11.641	11,4%	30%
Resultat før skat	27.511	29.796	35.128	42.426	39.703	9,6%	-6%
Skat	7.270	7.849	8.186	8.966	7.102	-0,6%	-21%
Årets resultat	20.241	21.947	26.942	33.461	32.601	12,7%	-3%
Balance poster (uddrag)							
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	482.974	488.991	628.403	629.021	726.641	10,8%	16%
Udlån	934.212	1.066.846	1.341.855	1.690.699	2.140.681	23,0%	27%
Obligationer	610.784	598.391	585.656	680.732	759.306	5,6%	12%
Aktier m.v.	38.885	43.201	25.381	31.572	32.609	-4,3%	3%
Gæld til kreditinstitutter	706.187	704.631	807.201	1.038.419	1.265.627	15,7%	22%
Indlån	930.205	1.034.368	1.179.065	1.290.391	1.618.890	14,9%	25%
Udstedte obligationer	216.646	236.246	318.543	379.509	448.789	20,0%	18%
Egenkapital i alt	136.708	144.466	172.128	215.392	244.011	15,6%	13%
Balance	2.319.079	2.521.755	3.002.959	3.477.381	4.279.211	16,5%	23%
Garantier	382.015	454.087	563.380	614.241	587.269	11,3%	-4%
Øvrige forpligtelser	125.721	145.026	127.665	160.058	161.273	6,4%	1%
Udvalgte nøgletal (institutniveau)							
Solvensprocent	14,0	13,5	13,2	13,8	12,3		
Kernekapitalprocent	10,8	10,8	10,2	10,9	9,2		
Egenkapitalforrentning før skat	20,7	21,6	21,2	21,7	17,3		
Indtjening pr. omkostningskrone	1,7	1,8	2,0	2,1	1,9		
Akkumuleret nedskrivningsprocent	2,3	1,8	1,0	0,7	0,5		
Årets nedskrivningsprocent	0,4	0,10	-0,03	-0,1	-0,02		
Udvalgte nøgletal (koncernniveau)							
Solvensprocent	11,2	10,5	10,5	11,2	10,2		
Kernekapitalprocent	8,3	8,1	7,9	8,7	7,5		

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Anm.: Tallene fra resultatopgørelse og balance er instituttal (ikke koncerntal). Posten "Egenkapital" indeholder årets indtjening efter skat. Et skift i regnskabsregler fra 1. januar 2005 betyder, at tallene ikke alle er helt sammenlignelige i alle årene. Det er især i forbindelse med værdiansættelse af udlån, at de nye regler efter 2005 adskiller sig fra de tidligere gældende regler. Pr. 1. januar 2007 er nye solvensregler (Basel 2) implementeret, herunder ny kapitaldækningsbekendtgørelse. 2007 har imidlertid virket som et overgangså, hvor institutterne har indberettet efter de gamle regler. Det skal også bemærkes, at aktiver tilknyttet puljeordninger er udskilt i særskilt post fra 2005. Det betyder f.eks., at værdipapirbeholdninger ikke er sammenlignelige i alle årene. Ved udgangen af 2007 var der puljeaktiver for i alt 100 mia. kr. Tallene er baseret på de institutter, der eksisterede i de enkelte år. Danske Bank har i 2007 filialiseret norske Fokus Bank og Irske National Irish Bank, som derved indgår i 2007 tallene. Danske Banks erhvervelse af finske Sampo Bank i 2007 indgår i koncern tallene, da banken er erhvervet som datterbank.

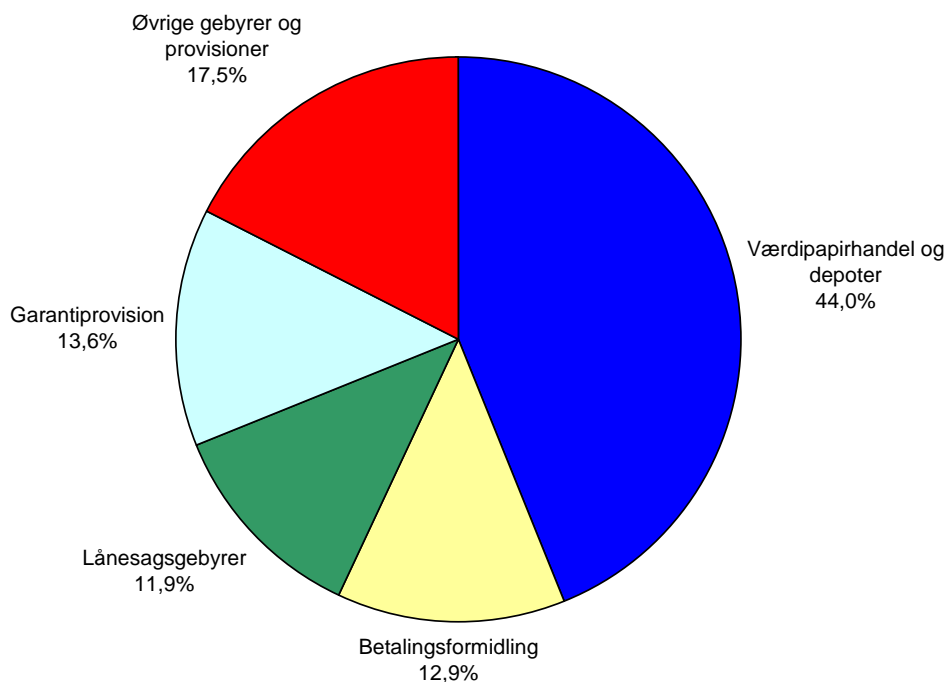
Pengeinstitutternes resultatnedgang i 2007 kan især henføres til mindre kursgevinster på værdipapirbeholdninger mv. og større omkostninger.² Også kredittab på udlån er steget, men fra et meget lavt niveau året før. Der er fortsat tale om en netto tilbageførsel, som dog er noget mindre end årene før.

I 2007 har pengeinstitutterne netto tilbageført nedskrivninger på udlån for 157 mio. kr. mod en netto tilbageførsel på 1,9 mia. kr. året før. I afsnit 5 er årets netto nedskrivninger specificeret i de bagvedliggende bruttobevægelser, dvs. nye nedskrivninger og tilbageførte nedskrivninger fra tidligere år.³

Pengeinstitutternes nettorenteindtægter er steget betydeligt i 2007. Fra 36,5 til 42,7 mia. kr. (17 pct.). Stigningen kan især henføres til en høj udlånsvækst for året som helhed, som mere end opvejer en indsnævret rentemarginal. Udlånsvæksten i 2007 er påvirket af Danske Banks filialisering af norske og irske bankaktiviteter. Korrigeret herfor har udlånsvæksten i 2007 været 14 pct. Nettogebyrindtægter er steget fra 17,9 mia. kr. til 19,9 mia. kr. i 2007.

Figur 1

Fordelingen af gebyrindtægter, 2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Gebyrindtægter fra værdipapirhandel og depoter udgør 44 pct. af de samlede gebyrindtægter i 2007, hvilket er en anelse mere end året før, jf. figur 1.

² En del af omkostningsstigningen (godt 12 pct.) kan henføres til integrationsomkostninger i Danske Bank i forbindelse med erhvervelse af især udenlandske bankaktiviteter.

³ Pr. 1. januar 2005 er nye regnskabsregler trådt i kraft, der bl.a. betyder, at udlån skal vurderes ud fra nye internationale målingsprincipper. Det er især i forbindelse med nedskrivning af udlån som følge af værdiforringelse, at de nye regler adskiller sig fra de tidligere gældende regler. Efter de nye regler skal der ikke længere foretages nedskrivning af udlån på baggrund af en sandsynliggjort risiko for fremtidigt tab (efter et forsigtighedsprincip). I stedet vil der efter de nye regler kun skulle foretages nedskrivning af udlån, hvor en eller flere begivenheder er indtruffet, som har medført en værdiforringelse (nedskrivning efter et neutralitetsprincip). Der skal være objektiv indikation på værdiforringelse.

Kursreguleringer er faldet i 2007 - fra 12,6 mia. kr. i 2006 til 7 mia. kr. i 2007. Kursreguleringer indeholder både værdiregulering af udlån mv., værdipapirbeholdninger, valuta, afledte finansielle instrumenter og finansielle forpligtelser mv. Især kursregulering af obligationer bidrager negativt, hvorimod kursregulering af derivater og valuta bidrager positivt.

Resultat af kapitalinteresser, dvs. resultat af bank-, forsikrings- og realkreditdrift i datterselskabsform er steget i 2007, fra 8,9 mia. kr. i 2006 til 11,6 mia. kr. i 2007.

Omkostninger til personale og administration er steget med 5,5 mia. kr. i 2007, svarende til over 15 pct. Det er især udgifter til administration, der er steget, og i mindre omfang udgifter til personale.

Pengeinstitutternes udlån er steget kraftigt igen i 2007 for året som helhed. 27 pct. for sektoren samlet set, hvilket stort set er det samme niveau som året før.⁴ Væksten er dog aftagende igennem 2007. Finansieringen af væksten er i høj grad sket ved lån på penge- og kapitalmarkederne, hvilket betyder en større refinansieringsrisiko - se også afsnit 4. Udlånsvæksten og spredningen heri mv. gennemgås nærmere i afsnit 5.

Kernekapitalprocenten er faldet både på institutniveau og koncernniveau⁵. Det skal her bemærkes, at tallene er påvirket af Danske Banks konsolidering af købet af finske Sampo Bank.⁶ Spredningen bag sektortallene gennemgås nærmere nedenfor i afsnit 6. Som anført i anmærkningen til tabel 1, så er nye solvensregler implementeret pr. 1. januar 2007. Institutterne har imidlertid benyttet en overgangsordning og dermed også i 2007 indberettet efter de gamle regler. Første indberetning efter de nye regler sker i 2008.

Hovedtendenser fordelt på grupper

Resultatnedgangen er sket i alle grupperne, men mest i gruppe 2 og 3, se tabel 2. Der er de samme tendenser i regnskabstallene på gruppeniveau som på sektorniveau. Dog bemærkes, at nedskrivninger på udlån er netto positive (dvs. netto udgiftsførte nedskrivninger) i både gruppe 2 og 3.

Tabel 2

Udvalgte resultatposter fordelt på grupper, 2006-2007

Mio. kr.	Gruppe 1			Gruppe 2			Gruppe 3		
	2006	2007	Ændring i %	2006	2007	Ændring i %	2006	2007	Ændring i %
Resultat poster (uddrag)									
Netto rente- og gebyrindtægter	36.399	40.910	12,4%	8.149	9.528	16,9%	11.315	13.576	20,0%
Kursreguleringer	7.169	3.843	-46,4%	2.086	937	-55,1%	3.279	2.237	-31,8%
Udgifter til personale og administration	23.661	26.955	13,9%	5.458	6.220	14,0%	8.024	9.708	21,0%
Nedskrivninger på udlån m.v.	-1.374	-427	*	-241	234	*	-324	36	*
Resultat af kapitalandele	7.816	10.273	31,4%	359	363	1,2%	774	1.005	29,8%
Resultat før skat	29.766	28.618	-3,9%	5.241	4.226	-19,4%	7.341	6.859	-6,6%

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Anm.: Baseret på sammenligningstal, jf. appendiks 1.

I appendiks 1 bagest er vist en samlet fordeling af årsregnskaberne samt nøgletal på grupper.

⁴ Korrigeret for Danske Banks filialisering af norske og irske bankaktiviteter har væksten på sektorniveau været 14 pct.

⁵ Opgørelsen på koncernniveau er baseret på tal fra de pengeinstitutter, der også indberetter som koncerner, dvs. en konsolideret opgørelse på grundlag af aktiviteter i både moderbank og datterselskaber.

⁶ Se også omtale i "Markedsudviklingen i 2006 for pengeinstitutter", www.finanstilsynet.dk

3. Markedsbeskrivelse

Regnskabstallene (på institutniveau) for danske pengeinstitutter, som opført i tabel 1, indeholder tal for de danske pengeinstitutters filialer i udlandet. I tallene indgår ikke udenlandske pengeinstitutters filialer her i landet. Udenlandske pengeinstitutters filialer her i landet er ikke under dansk solvenstilsyn.⁷ Da disse filialers virksomhed her i landet imidlertid kan betragtes som en del af det danske bankmarked, modsat danske pengeinstitutters filialer i udlandet, er der i tabel 3 herunder foretaget en statistisk korrektion herfor.

Tabel 3

Udenlandske pengeinstitutters filialer i DK

Mio. kr.	Samlede aktiver				
	2003	2004	2005	2006	2007
Pengeinstitutter i Danmark	2.322.275	2.524.241	2.997.742	3.475.569	4.283.295
Udenlandske pengeinstitutters filialer i Danmark	179.841	215.167	287.565	297.089	342.024
Danske pengeinstitutters filialer i udlandet	523.844	606.357	645.303	850.885	1.247.570
Pengeinstitutter i Danmark korrigeret for filial-virksomhed	1.978.273	2.133.051	2.640.004	2.921.773	3.377.749
Udenlandske filialers andel af det danske marked	9,1%	10,1%	10,9%	10,2%	10,1%

Anm.: Det skal bemærkes, at der rettelig ikke er korrigeret for grænseoverskridende tjenesteydelsesvirksomhed. Disse oplysninger er ikke tilgængelige. Ved udgangen af 2007 indberettede følgende 13 udenlandske pengeinstitutter deres filialvirksomhed her i landet til Finanstilsynet: Svenska Handelsbanken, Citibank, HSH Nordbank, Santander Consumer bank, DnB Nor, Forex Bank, SEB, ABN Amro Bank, Swedbank, Fortis Bank, Straumur-Burdaras Investment Bank, Kaupthing Bank samt Northern Rock.

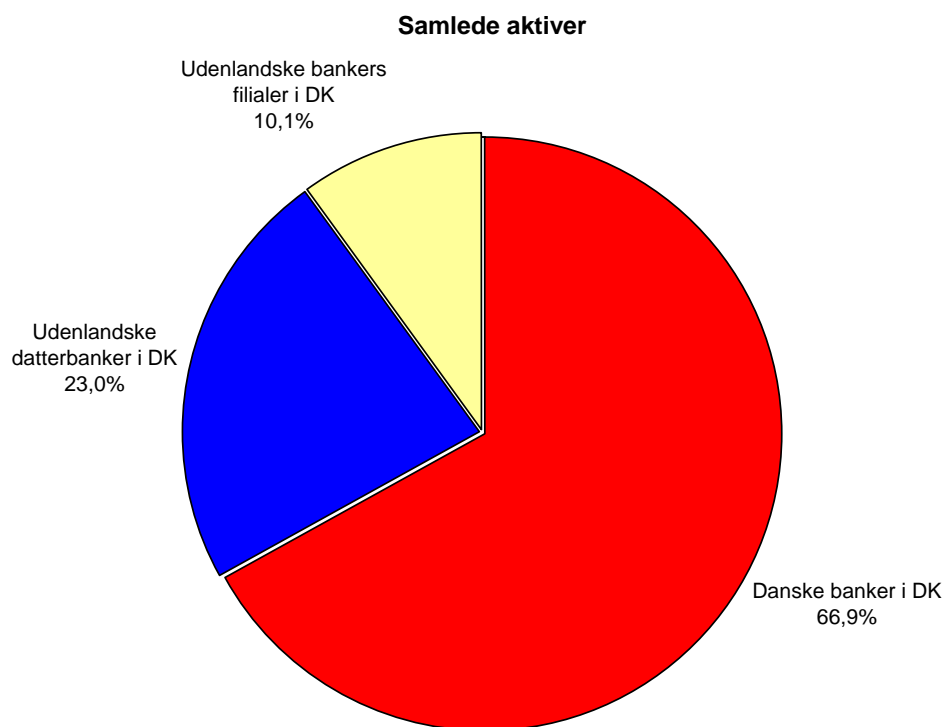
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det ses, at udenlandske pengeinstitutters filialer her i landet udgør ca. 10 pct. af det danske bankmarked målt på balancen ved udgangen af 2007, hvilket er på samme niveau som året før.

Ud over udenlandske pengeinstitutters filialvirksomhed her i landet er udenlandske pengeinstitutter også repræsenteret gennem datterbanker. Figur 2 herunder viser den samlede fordeling af det danske bankmarked - fordelt på henholdsvis filialer og datterbanker af udenlandske pengeinstitutter samt danske pengeinstitutters indenlandske virksomhed.

⁷ Filialerne er alene underlagt et tilsyn med likviditet og god skik samt andre lignende regler.

Figur 2
Udenlandske pengeinstitutter i DK, ultimo 2007

Anm.: I alt 8 udenlandske datterbanker i DK pr. ultimo 2007: Nordea Bank Danmark, FIH, SEB, E-Trade Bank, Carnegie Bank, EIK Bank, DnB Nord og Dexia Bank.

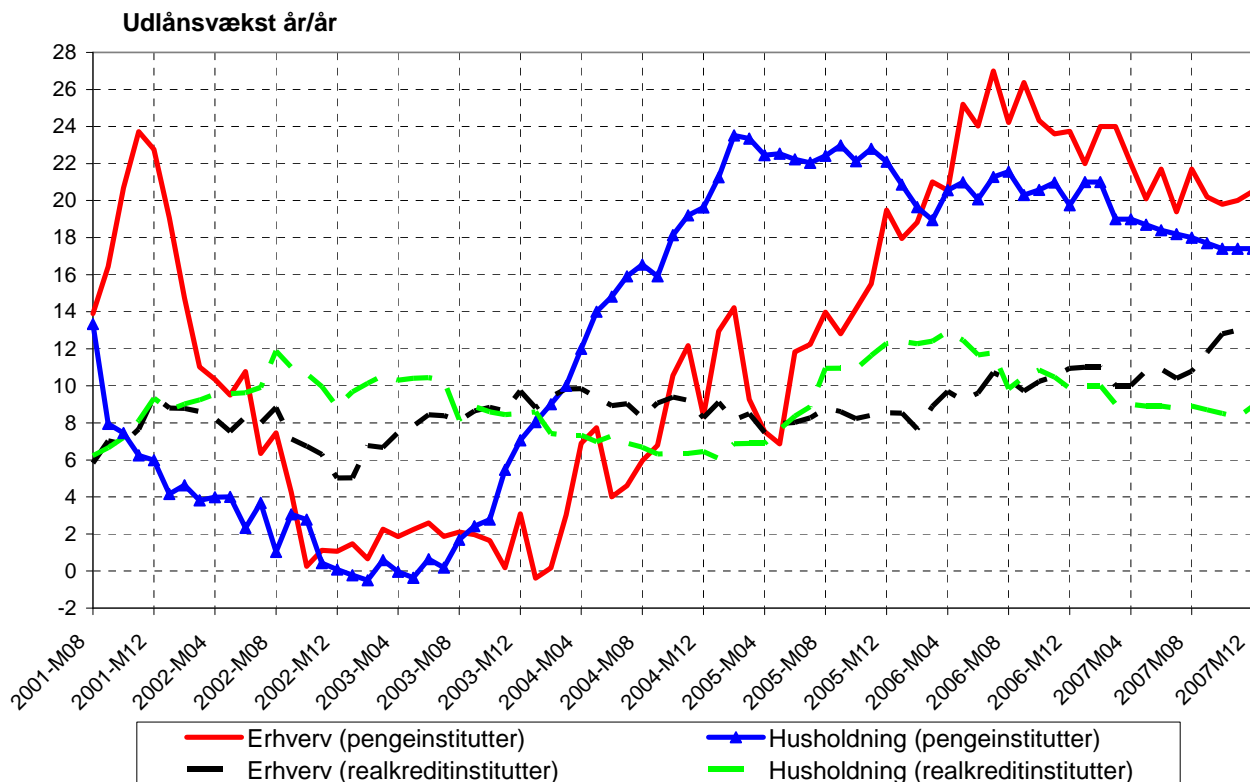
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det ses at udenlandske pengeinstitutters virksomhed her i landet samlet set, målt på samlede aktiver, udgør 33 pct. af det danske bankmarked, hvilket er en anelse mindre end året før.

Vækst

Udlånsvæksten hos pengeinstitutter har siden 2004 været meget høj. Nedenfor er udviklingen i pengeinstitutternes indenlandske udlånsvirksomhed vist i sammenligning med udviklingen i indenlandsk udlån fra realkreditinstitutter.

Figur 3
Indenlandsk udlån i pengeinstitutter vs. realkreditinstitutter

Kilde: Danmarks Nationalbank, Månedsbalancer

Det ses, at indenlandsk udlånsvækst i pengeinstitutter fortsat ligger på et højt niveau, men at væksten dog er aftaget noget igennem 2007, især på husholdninger. Udlånsvækst til erhverv ligger fortsat over væksten til husholdninger.⁸

De senere års højere vækst i pengeinstitutternes udlån sammenholdt med udviklingen i realkreditinstitutter kan bl.a. henføres til en større grad af substitution i boligfinansieringen fra realkreditinstitutter til pengeinstitutter, f.eks. gennem bankernes introduktion af nye pantsikrede boliglån.

⁸ Udviklingen i de senere år er i god overensstemmelse med et konjunkturforløb i opsving drevet af først høj efterspørgsel og forbrug og siden hen bredere funderet med vækst i virksomhedernes produktion og investeringer.

Tabel 4

Udlån fordelt på indland og udland, 2006-2007

Mio.kr.

Ultimo december 2006	Udland	Indland	I alt
Offentlig forvaltning og service	45.445	27.130	72.575
Husholdninger	198.911	478.460	677.371
Erhverv (ikke-finansielle selskaber)	309.566	486.919	796.485
Total	553.922	992.509	1.546.431
Ultimo december 2007	Udland	Indland	I alt
Offentlig forvaltning og service	67.695	20.312	88.007
Husholdninger	370.229	562.125	932.354
Erhverv (ikke-finansielle selskaber)	451.123	580.221	1.031.344
Total	889.047	1.162.658	2.051.705
Udlånsvækst, 2006-2007	Udland	Indland	I alt
Offentlig forvaltning og service	49%	-25%	21%
Husholdninger	86%	17%	38%
Erhverv (ikke-finansielle selskaber)	46%	19%	29%
Total	61%	17%	33%

Kilde: Danmarks Nationalbank, månedsbalancestatistik.

Anm.: Opgørelsen inkluderer samtlige af pengeinstitutternes udenlandske enheder, dvs. både filialer og datterbanker samt filialer af udenlandske pengeinstitutter her i landet. Det skal videre bemærkes, at segmentafgrænsningen i statistikken er en anden end den af Finanstilsynet anvendte i indberetninger til Finanstilsynet.

Den forholdsvis fordeling af udlån på henholdsvis indland og udland viser, at udlån i udlandet er steget i forhold til året før, fra 35 pct. til 43 pct. Den største andel af udlånene er dog fortsat ydet til indenlandske erhverv, for knap 580 mia. kr., jf. tabel 4.

Det ses videre, at udlånsvæksten i 2007 har været størst på husholdninger i udlandet med en vækst på 86 pct. Det skal her bemærkes, at Danske Banks erhvervelse af finske Sampo Bank kun indgår i 2007-tallene.

Koncentration

Som bemærket ovenfor er der forskellige mål og metoder for opgørelse af markedsandele og dermed også markedskoncentration.

Herunder er foretaget en beregning af markedskoncentrationen på de største pengeinstitutter her i landet. Beregningen på de 5 største pengeinstitutters andel af markedet (også kaldet CR 5) er foretaget på både udlån og balance.

Beregningerne viser, at koncentrationen på de største pengeinstitutter er forholdsvis høj, 77 pct. målt på udlånet og 82 pct. målt på balancen, se tabel 5 herunder. Såfremt markedet korrigeres for udenlandske filialer her i landet såvel som danske pengeinstitutters filialer i udlandet, på samme måde som i beregningen i tabel 3, bliver koncentrationen noget mindre, 67 pct. blandt de 5 største pengeinstitutter i DK.

Tabel 5

Koncentrationen på de 5 største pengeinstitutter i DK, ultimo 2007

	Koncentration målt på udlån	Koncentration målt på balance	Koncentration målt på balance korrigeret for udenlandske filialer
Danske Bank	51,0%	56,0%	34,5%
Nordea (DK)	13,7%	14,4%	18,2%
Jyske Bank	5,3%	5,0%	6,2%
Sydbank	3,8%	3,1%	3,7%
FIH	2,8%		
Nykredit Bank		3,1%	3,9%
CR 5	76,7%	81,5%	66,5%

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det skal bemærkes, at de 5 største pengeinstitutter målt på udlån svarer til de samme pengeinstitutter, der indgår i gruppe 1, jf. Finanstilsynets gruppefordeling i appendiks 3. Koncentration målt på balancen forrykker denne fordeling blandt de 5 største, idet FIH ikke er blandt de 5 største målt på balancen.

Det bemærkes videre, at udenlandske pengeinstitutters filialer her i landet, som vist i tabel 3, tilsammen har 10 pct. af markedet. De 2 største udenlandske filialer her i landet udgør hver især 4 pct. målt på balancen, ultimo 2007, og dvs. rettelig på størrelse med (en anelse større end) det 4. største danske pengeinstitut.⁹

⁹ De 2 største filialer af udenlandske kreditinstitutter her i landet er - målt på samlede aktiver - henholdsvis HSH Nordbank og Skandinaviske Enskilda Banken (SEB). Det skal bemærkes, at de udenlandske filialer her i landet benytter sig af forskellige fundingstrukturer ved deres etablering her i landet, f.eks. er der stor forskel på, hvor meget af fundingen, der skaffes gennem indlån.

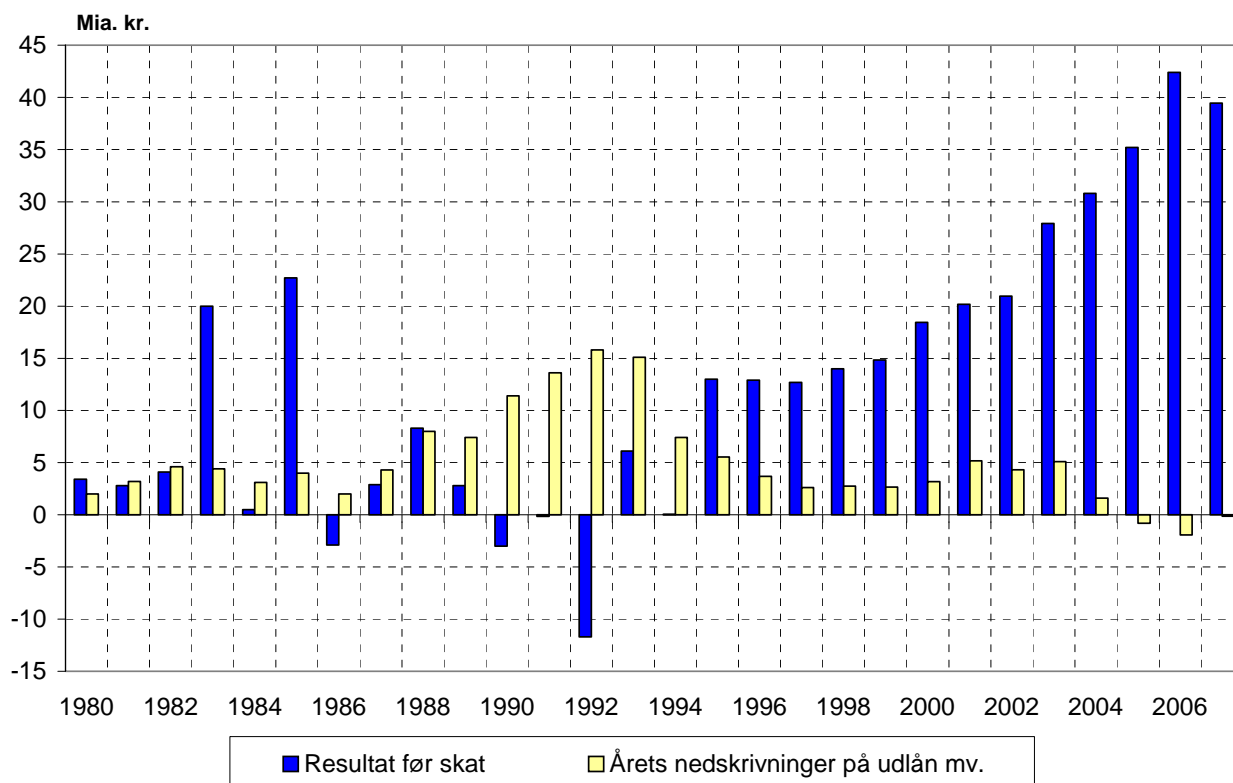
4. Risici

Kreditrisiko

Set i et længere tidsperspektiv er udviklingen i nedskrivninger på udlån et ganske godt udtryk for udviklingen i indtjeningen i pengeinstitutsektoren samlet set. Siden starten af 1990'erne er indtjeningen i absolutte tal næsten blevet bedre hvert eneste år - og når et rekordhøjt niveau i 2006 - for så at falde lidt i 2007, se figur 4 herunder.

Figur 4

Resultat før skat og nedskrivninger på udlån, 1980-2007

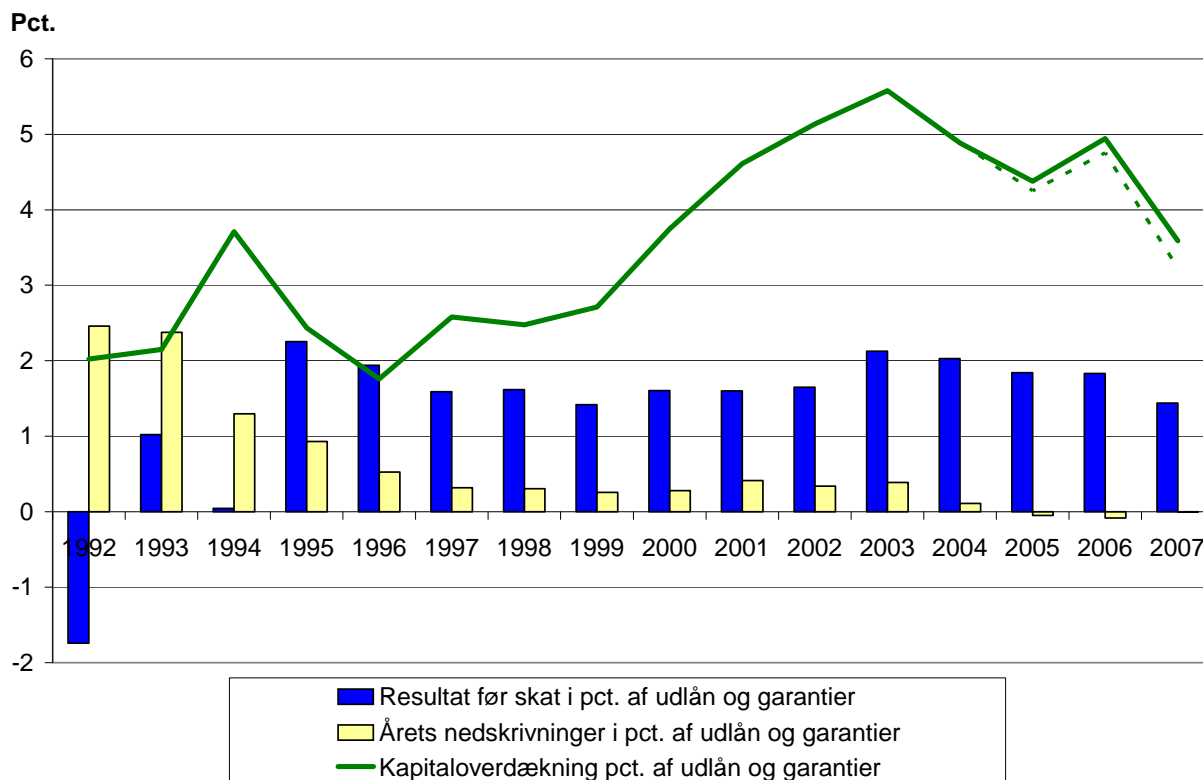
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det ses ligeledes, at nedskrivninger på udlån i den samme periode, siden starten af 1990'erne, er faldet til et betydeligt lavere niveau - historisk lavt niveau.

Herunder i figur 5 er udviklingen i nettoindtjening (resultat før skat), årets nedskrivninger samt tillige kapitaloverdækningen sat i procent af udlån og garantier - og alene i perioden 1992-2007 - en periode, der især sidst i denne er kendetegnet ved et kraftigt stigende udlånsomfang.

Figur 5

Resultat før skat, nedskrivninger samt kapitaloverdækning i pct. af udlån og garantier, 1992-2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Anm.: Den stiplede markering fra 2005 og frem er kapitaloverdækningen beregnet på grundlag af pengeinstitutternes indberettede solvensbehov, se også boks 1. Den fuldt optrukne er kapitaloverdækningen beregnet på grundlag af 8 pct.'s kravet.

Pengeinstitutternes nedskrivninger målt i forhold til udlån og garantier er set over en længere periode faldet. Nettoindtjeningen udgør i dag 1,4 pct. af udlån og garantier, jf. figur 5. Det kan konstateres, at nettoindtjeningen i forhold til udlån og garantier i de senere år faktisk er faldet fra et stykke over 2 pct., selvom indtjeningen i absolutte termer har ligget meget højt i de senere år.

Pengeinstitutterne skal således for sektoren som helhed alt andet lige tabe 1,4 pct. af udlån og garantier før indtjeningen i 2007 er tabt, hvilket ligger noget under kredittabet i 1992, hvor sektorens gennemsnitlige kredittab var højest.

Pengeinstitutternes modstandskraft over for stigende kredittab skal imidlertid ikke alene relateres til indtjeningens størrelse, men også til kapitalens overdækning, jf. figur 5. Ved udgangen af 2007 kunne pengeinstitutterne - isoleret set¹⁰ - tåle at tabe 3,2 pct. af udlån og garantier, før kapitaloverdækningen i forhold til lovkravet¹¹ er tabt (i mod 4,8 pct. året før)¹². Udviklingen i pengeinstitutternes kernekapital og spredningen bag sektortallene gennemgås nærmere i afsnit 5.

¹⁰ Når der ikke tages hensyn til den aktuelle indtjening.

¹¹ Lovkravet udmålt i form af institutternes indberettede solvensbehov, jf. også tekstboks herom.

¹² Rettelig kan der argumenteres for, at de akkumulerede nedskrivninger/hensættelser på udlån og garantier før implementeringen af nye regnskabsregler 1. januar 2005 også indeholder reservationer til fremtidige kredittab - som kan tillægges en opgørelse af pengeinstitutternes samlede modstandskraft før 2005.

Boks 1. Solvensbehov

I henhold til § 124, stk. 1 og 4, i lov om finansiel virksomhed, skal bestyrelse og direktion på baggrund af virksomhedens risikoprofil opgøre virksomhedens tilstrækkelige basiskapital og individuelle solvensbehov. Solvensbehovet opgøres som den tilstrækkelige basiskapital i pct. af de risikovægtede aktiver. Solvensbehovet kan ikke være mindre end 8 pct. af de risikovægtede aktiver eller mindre end minimumskapitalkravet.

Ved opgørelsen af solvensbehovet skal virksomheden tage højde for alle væsentlige risici som virksomheden er udsat for, herunder risikokoncentrationer af forskellig art, kreditrisici, markedsrisici, likviditetsrisici, operationelle risici, kontrolrisici, koncernrisici etc.

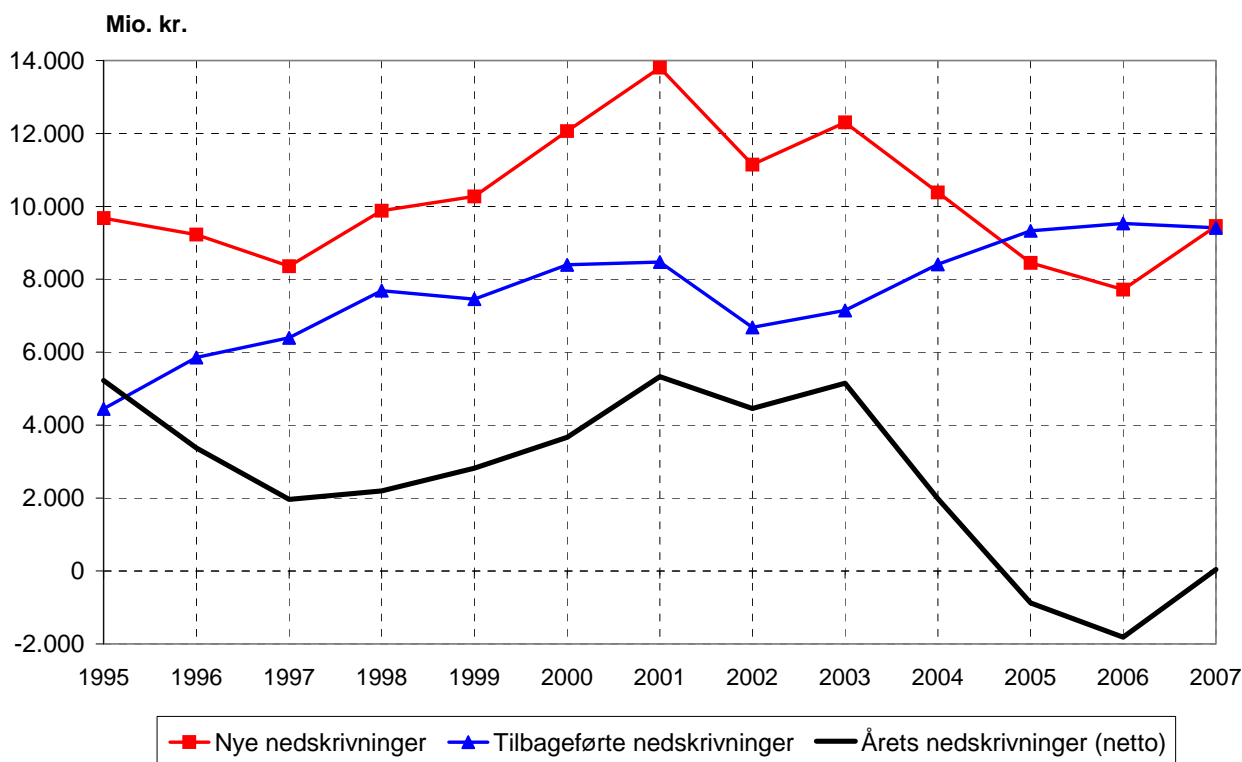
Finanstilsynet kan i henhold til § 124, stk. 5, fastsætte et højere solvenskrav end 8 pct. Dette vil ske, hvis Finanstilsynet finder, at det af bestyrelsen og direktionen opgjorte individuelle solvensbehov ikke er tilstrækkeligt, og vil sædvanligvis ske i forbindelse med en undersøgelse af den finansielle virksomhed.

Finanstilsynet vil ikke offentliggøre et individuelt solvenskrav pålagt virksomheden. Fastsættes der et individuelt solvenskrav, skal virksomhedens faktiske solvensprocent som minimum svare hertil.

Såfremt Finanstilsynet over for et børsnoteret selskab fastsætter et individuelt solvenskrav, må det afgøres efter de almindelige børsretlige regler, hvorvidt selskabet skal offentliggøre Finanstilsynets krav.

De årlige udgiftsførte nedskrivninger på udlån i resultatopgørelsen er et nettotal, hvor tilbageførte nedskrivninger fra tidligere år modregnes i årets nye nedskrivninger. Selvom pengeinstitutterne også kan indtægtsføre en netto tilbageførsel i 2007, så har der været udlån i porteføljerne, som pengeinstitutterne har haft kredittab på. Figur 6 nedenfor viser de bagvedliggende bruttobevægelser i perioden 1995-2007.

Figur 6
Nedskrivninger på udlån, bruttobevægelser, 1995-2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Nye nedskrivninger er steget i 2007 - fra 7,7 mia. kr. i 2006 til 9,4 mia. kr. i 2007, og stiger dermed for første gang siden 2003, jf. figur 6. Tilbageførte nedskrivninger fra tidligere år er faldet en anelse fra 9,5 mia. kr. i 2006 til 9,4 mia. kr. i 2007, men dog fortsat på et højt niveau. Samlet set har pengeinstitutterne således i 2007 (ligesom i de 2 foregående år) ikke haft netto udgiftsførte nedskrivninger i resultatopgørelsen.

Risiko på indtjening

Pengeinstitutternes indtjening i 2007 er i høj grad påvirket af en høj udlånsvækst og forretningsaktivitet. Hertil kommer, at gebyrindtægter fra værdipapirhandel udgør den største del af gebyrindtjeningen. Pengeinstitutternes risiko på indtjeningen kan ligge deri, at indtjeningsbidraget fra ovennævnte ikke kan opretholdes på samme høje niveau, såfremt vækst og aktivitetsniveau falder. Dette f.eks. henset til, at uroen på de finansielle markeder siden juli 2007 kan få en betydning for de realøkonomiske konditioner. På sigt ledsaget af en eventuel større stigning i kredittab på kunder, som i dag ligger på et historisk lavt niveau.

Likviditetsrisiko

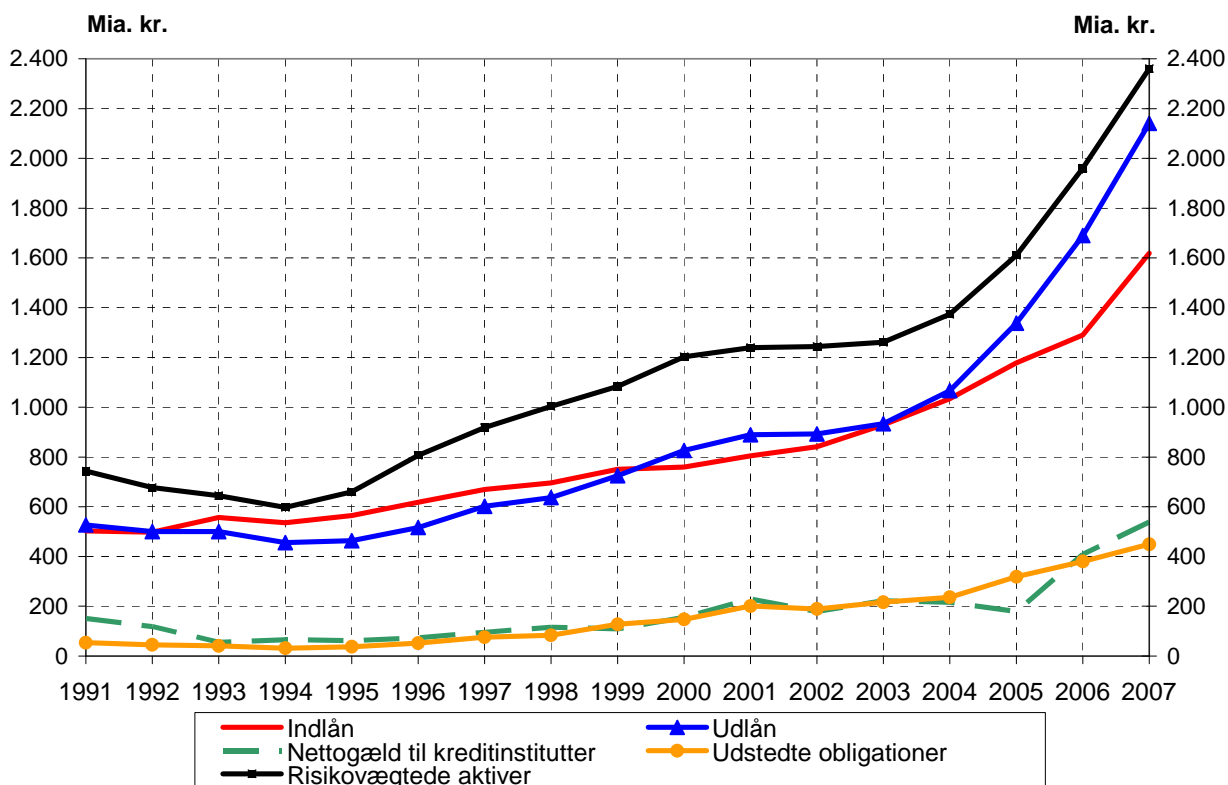
Pengeinstitutters udlånsvækst er kapitalkrævende og påvirker således både solvens (risikovægtede aktiver) og likviditet. Hvis man ser på pengeinstitutternes fundingside, kan det konstateres, at indlånsunderskuddet (målt som forskellen mellem udlån og indlån) har været i kraftig stigning i de senere år, se figur 7 nedenfor.

Indlån er alt andet lige en mere stabil kilde til fremmedfinansiering end kortfristet gæld til kreditinstitutter og obligationsudstedelse, og den stigende finansiering af udlånsvækst med lån på penge- og kapitalmarkederne påvirker både fundingomkostninger (stigende risikopræmier på likviditetsudlån siden den finansielle uro begyndte i juli 2007) og betyder en større refinansieringsrisiko for pengeinstitutterne.

Det ses, at nettogæld til kreditinstitutter er steget kraftigt siden 2005 fra under 200 mia. kr. til over 500 mia. kr. i 2007. Stigningen i nettogælden til kreditinstitutter er finansieret hos udenlandske kreditinstitutter.¹³

¹³ Gæld til andre kreditinstitutter er ikke nødvendigvis kortfristede lån.

Figur 7

Udlån, indlån, nettogæld, udstedte obligationer og risikovægtede aktiver, 1991-2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det større gab mellem udlån og indlån (i forhold til årene før 2005) betyder også, at likviditetsoverdækningen i forhold til lovkravet er reduceret i et mærkbart omfang i de senere år - målt på sektoren som helhed - fra en overdækning på ca. 190 pct. ved udgangen af 2003 til en overdækning på nu ca. 100 pct. ved udgangen af 2007, jf. tabel 6 herunder.

Tabel 6

Likviditetsoverdækning i forhold til lovkravet, 2003-2007

Overdækning i forhold til likviditetskrav - 10 pct. kravet					
	2003	2004	2005	2006	2007
Overdækning, mio. kr.	476.331	491.587	464.379	470.499	458.311
Overdækning, pct.	189,4	176,9	139,9	124,0	101,2

Overdækning i forhold til likviditetskrav - 15 pct. kravet					
	2003	2004	2005	2006	2007
Overdækning, mio. kr.	476.019	490.436	485.915	483.186	477.729
Overdækning, pct.	189,0	175,8	156,6	131,7	110,2

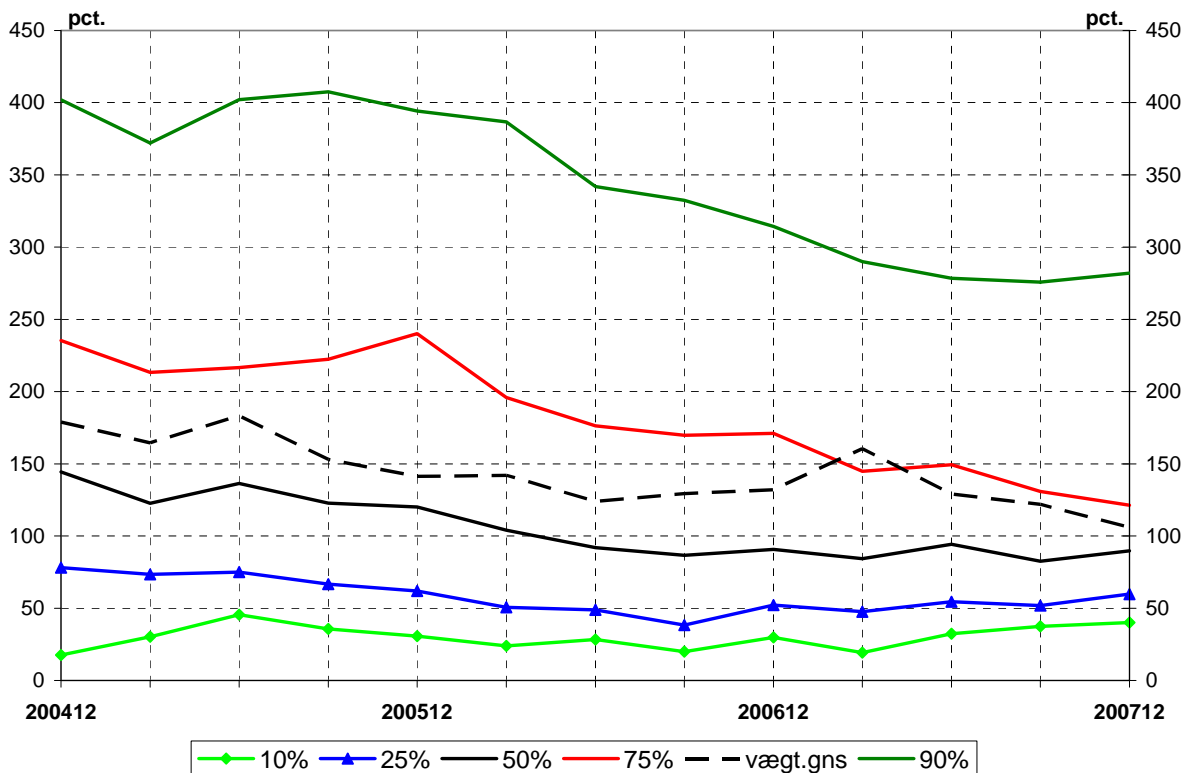
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Likviditetsoverdækningen i forhold til 10 procents kravet måles i forhold til et krav om at pengeinstituttets likviditet mindst skal udgøre 10 pct. af de samlede gælds- og garantiforpligtelser. En overdækning på 100 pct. svarer derfor til en likviditet på 20 pct.

Opfyldelsen af 15 procents lovkravet tager i modsætning til 10 procents kravet afsæt i de helt korte forpligtelser (mindre end 1 måned). Det ses, at overdækningen i forhold til 15 procents kravet også er faldet.

I figur 8 herunder er vist udviklingen i spredningen mellem institutterne.

Figur 8
Udvikling i spredning i likviditetsoverdækning, 2004-2007

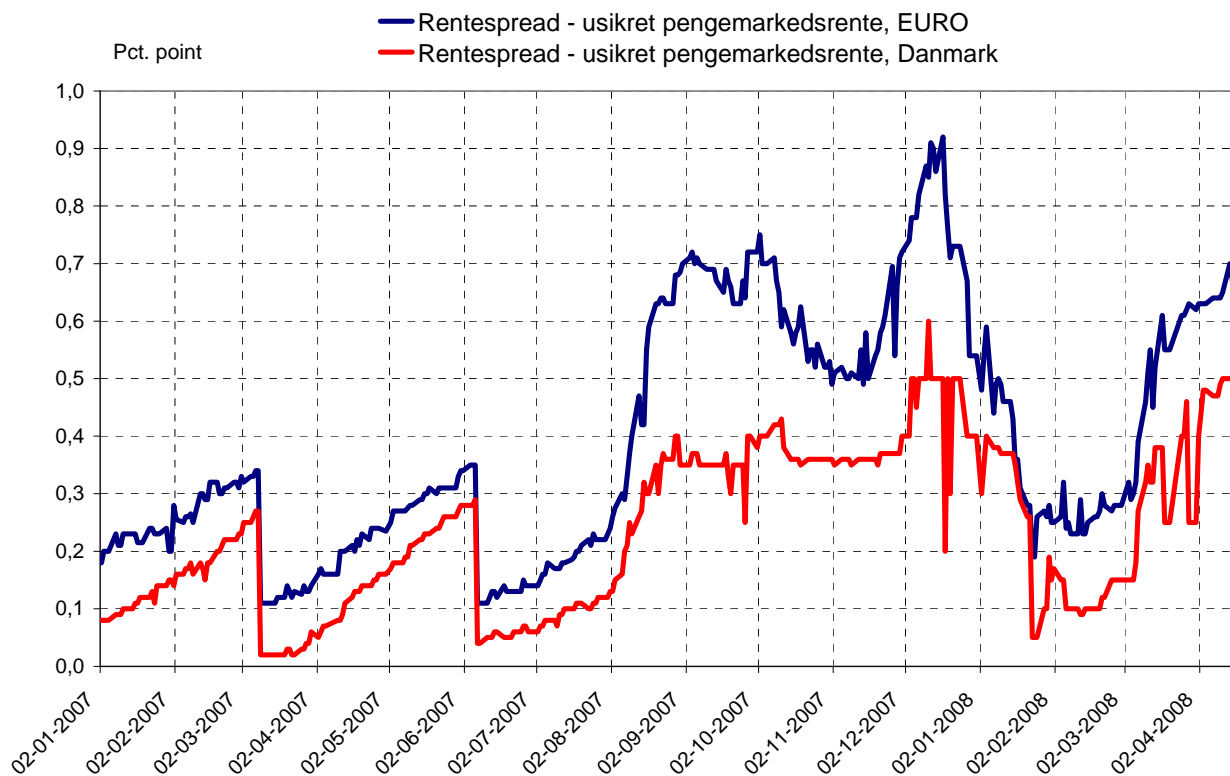
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Udviklingen i spredningen viser, at det i hovedsagen er institutter med høj overdækning, som har mindsket denne i de senere år. Institutter med lav overdækning ligger i stort set samme niveau. Fordelingen viser også, at de store institutter ligger med en forholdsvis høj overdækning, idet det vægtede gennemsnit ligger forholdsvis højt i fordelingen - tæt på 3. kvartil.

Siden juli 2007 har uroen på de finansielle markeder resulteret i store udsving i pengemarkedsrenter, pris på likviditet og rentespreads, jf. figur 9 herunder.

Figur 9

Udviklingen i rentespreads på pengemarkedet i DK og i euromarkedet.

Kilde: Nationalbanken, Rentestatistik

Anm.: De usikrede pengemarkedsrenter bag figuren ovenfor er ikke et udtryk for handlede priser. Spænd på sikrede pengemarkedsrenter er ikke udvidet i samme omfang.

Det ses også, at rentespreads på pengemarkedet er steget betydeligt siden starten af marts 2008.

Såvel knaphed på likviditet som højere priser på likviditet og markedsbaseret funding har betydet en større efterspørgsel efter indlån. Det kan konstateres på den seneste udvikling i balancetallene, at indlånet nu stiger mere end udlånet, jf. også tabel 7 nedenfor.

Tabel 7

Vækst, år/år, månedsdata

	Udlånsvækst	Indlånsvækst
2007M01	21,2%	5,5%
2007M02	22,5%	10,1%
2007M03	22,8%	10,7%
2007M04	20,7%	11,9%
2007M05	20,0%	10,8%
2007M06	18,3%	14,7%
2007M07	17,1%	18,6%
2007M08	20,4%	17,2%
2007M09	20,7%	18,0%
2007M10	19,3%	17,4%
2007M11	18,2%	16,9%
2007M12	16,2%	17,2%
2008M01	15,7%	19,6%
2008M02	16,0%	23,1%
2008M03	13,7%	18,7%

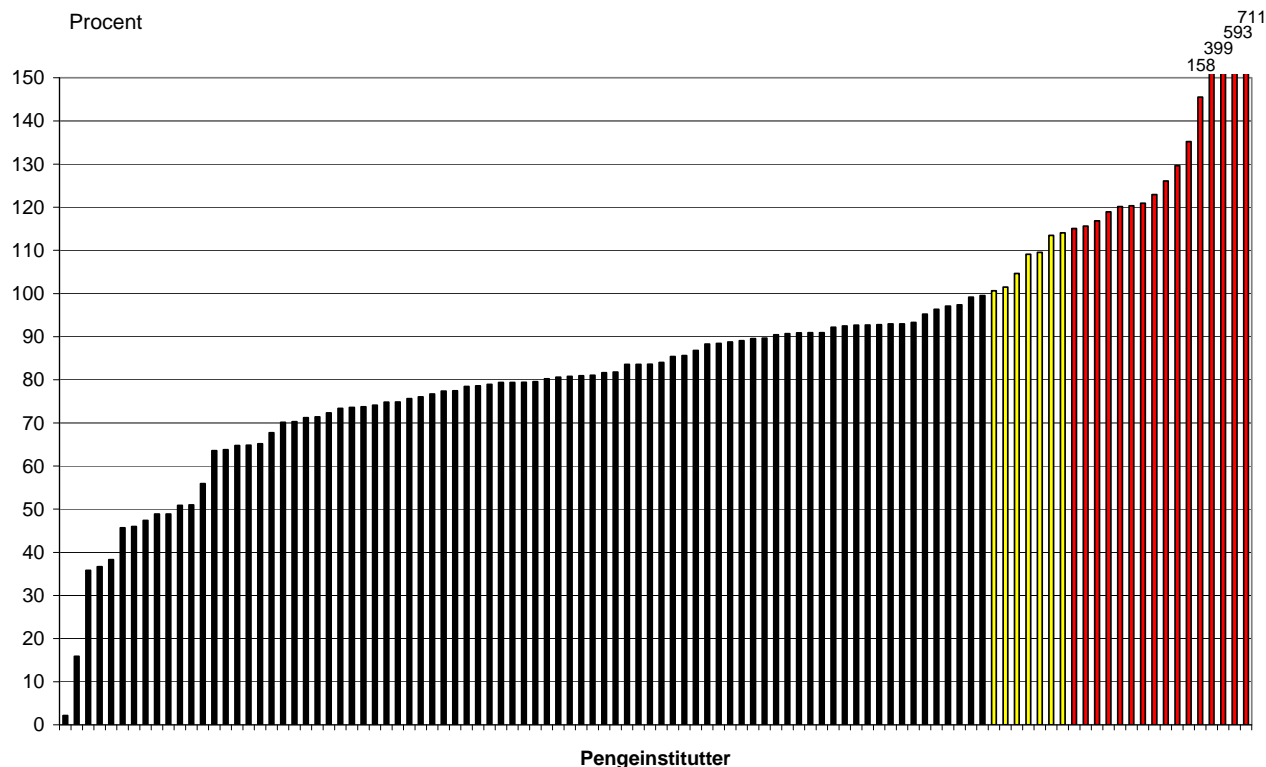
Kilde: Nationalbanken, månedsbalancer

Det ses, at udlånsvæksten er aftagende.

Pengeinstitutternes fundingstruktur belyst ved forholdet mellem udlån og arbejdende kapital¹⁴ ses i figur 10 fordelt på de enkelte institutter. Institutter, hvor dette nøgletal overstiger 100 pct., har et indlånsunderskud, som tilmed kan være af betydelig størrelse, idet andre funding kilder end indlån er medregnet i opgørelsen af den arbejdende kapital, f.eks. udstedte obligationer.

¹⁴ Arbejdende kapital indeholder indlån, udstedte obligationer, efterstillet lånekapital og egenkapital.

Figur 10
Udlån i forhold til arbejdende kapital (fundinggab), 2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

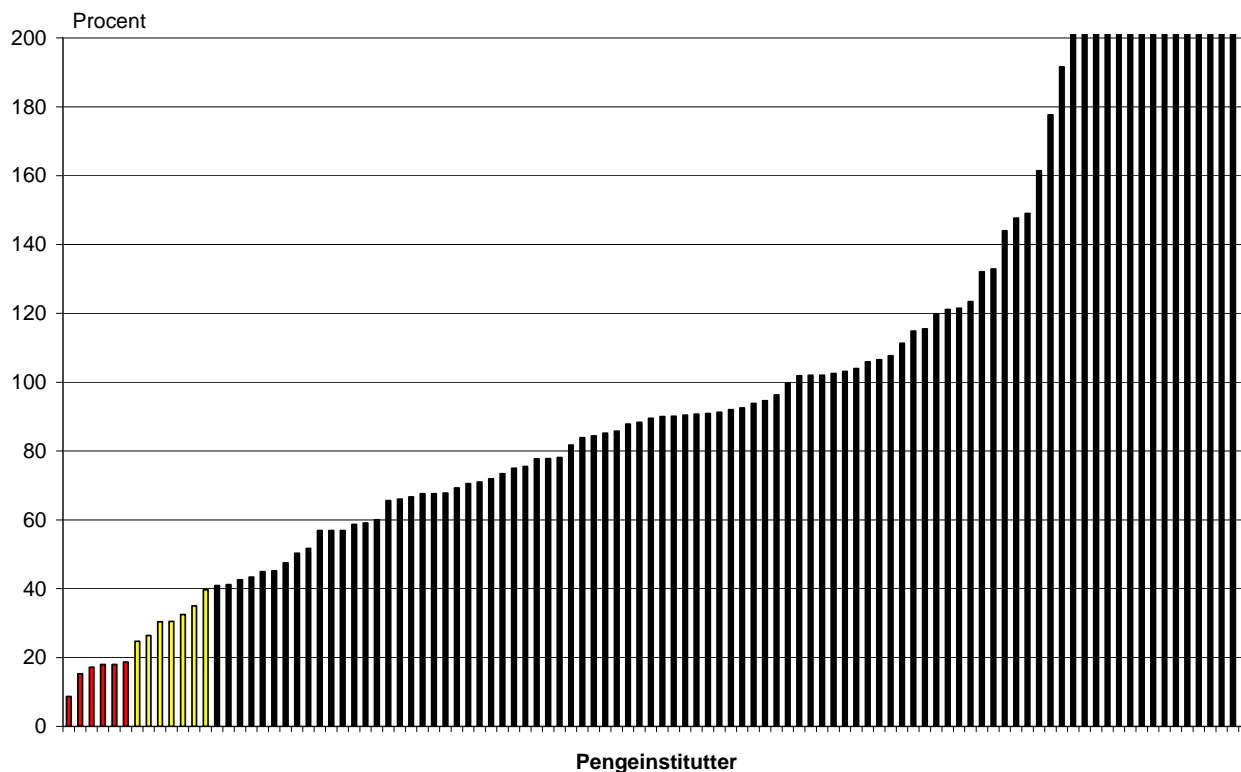
Det ses, at der er en del institutter med et nøgletal over 100 pct., og som dermed er afhængige af at skulle skaffe funding på pengemarkederne. Farvelægning refererer til grænseniveauer for Finanstilsynets undersøgelse og tilsynsreaktioner i efteråret 2007.¹⁵ Pengeinstitutter, med et udlån på mere end 115 pct. af den arbejdende kapital, blev bedt om at indsende en redegørelse. Pengeinstitutter, med et nøgletal i intervallet 100-115 pct. fik en risikooplysning herom.

Et indlånsunderskud er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at instituttet har en knap likviditet eller har en svag likviditetsoverdækning.

Spredningen i likviditetsoverdækningen er også betydelig, jf. figur 11.

¹⁵ Undersøgelse og tilsynsreaktioner i efteråret 2007 var baseret på indberetninger pr. ultimo 2. kvartal 2007.

Figur 11
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet, fordelt på institutter 2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Farvelægningen refererer til grænseniveauer for Finanstilsynets undersøgelse og tilsynsreaktioner i efteråret 2007.¹⁶ Pengeinstitutter, med en overdækning på mindre end 20 pct. af lovkravet, blev bedt om at indsende en redegørelse. Pengeinstitutter, med en overdækning i intervallet 20-40 pct. fik en risikooplysning herom.

Institutterne nederst i fordelingen er bl.a. blevet bedt om at redegøre for årsagerne til den lave likviditetsoverdækning, samt hvilke overvejelser ledelsen har gjort sig i relation hertil. Endvidere skal redegørelsen indeholde en beskrivelse af instituttets løbende likviditetsstyring og ledelsens evt. overvejelser om ændringer heri.

¹⁶ Undersøgelse og tilsynsreaktioner i efteråret 2007 var baseret på indberetninger pr. ultimo 2. kvartal 2007.

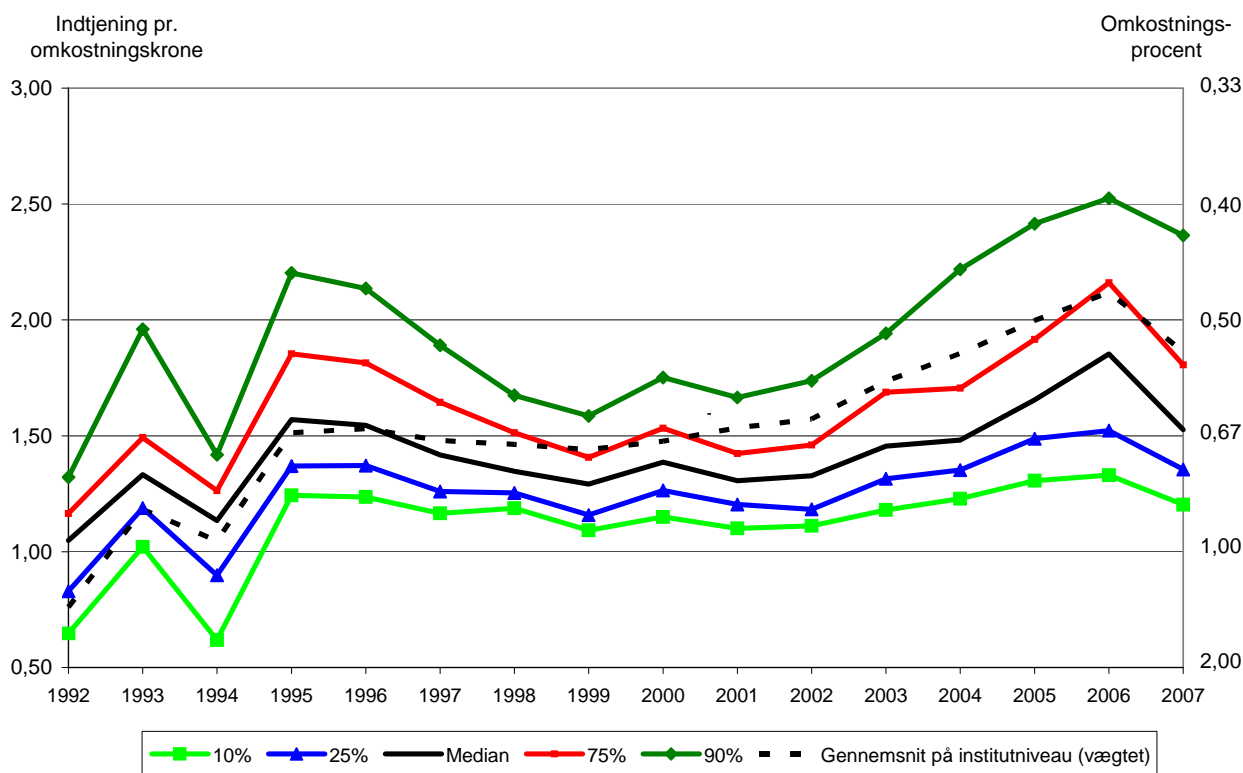
5. Nøgletal

Indtjening pr. omkostningskrone

Der er en ganske stor spredning i pengeinstitutternes indtjening pr. omkostningskrone, jf. figur 12. Sektorgennemsnittet, det vægtede gennemsnit¹⁷, er faldet i 2007 efter i 2006 at have ligget på sit højeste niveau set over hele perioden. Det samme gælder fraktilværdierne¹⁸, som alle er faldet i 2007, og dvs. at nøgletallet er faldet både for institutter med høj indtjening (målt ved 90 pct.-fraktilen) og for institutter med lavere indtjening (målt ved 10 pct.-fraktilen).

Figur 12

Indtjening pr. omkostningskrone - spredning belyst ved fraktiler, 1992-2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Anm.: Højre akse viser omkostningsprocenten, som er brøken vendt om. Det er således de samme komponenter, der indgår i beregningen.

Det vægtede gennemsnit fortæller noget om udviklingen på sektorniveau, dvs. sektoren samlet set, men hvor de store institutter jo vejer ganske tungt i beregningen. Fraktilerne fortæller noget om spredningen bag sektortallene.

Når det vægtede gennemsnit for indtjening pr. omkostningskrone ligger så højt, tæt på 75 pct.-fraktilen, så skyldes det, at de store institutter (gruppe 1) samlet set har en højere indtjening pr. omkostningskrone end resten af sektoren.

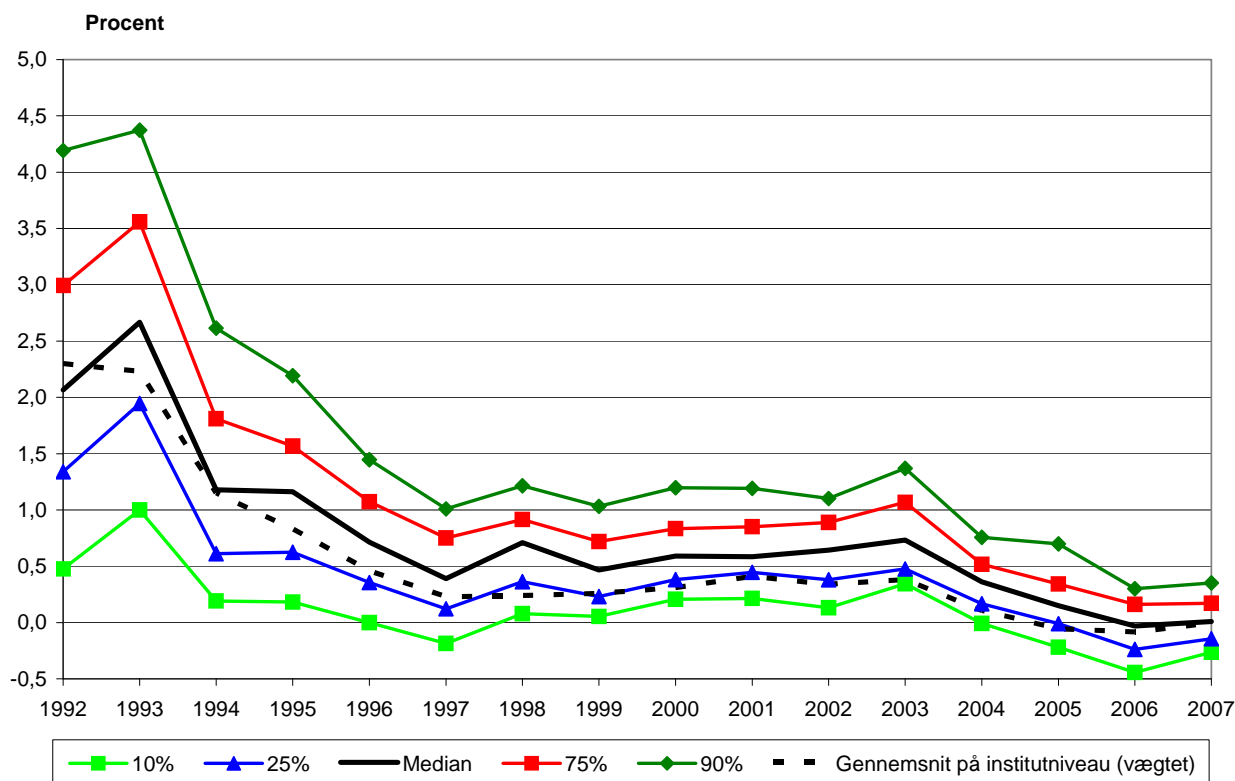
¹⁷ Det vægtede gennemsnit er identisk med det officielle nøgletal for sektorgennemsnittet, jf. Finanstilsynets nøgletalsdatabase. Se også appendiks 3.

¹⁸ Fraktiler er observationer, der deler datasættet i 2 dele; de der er over, og de der er under den pågældende fraktil. F.eks. viser 90 pct.-fraktilen, at 90 pct. af observationerne (dvs. institutterne) ligger under værdien og at 10 pct. ligger over værdien. Institutterne vægter (vejer) lige meget. Se i øvrigt appendiks i tidligere års markedsudviklingsartikler for en videre uddybning af fraktilberegningen.

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fraktilberegningen netop betyder, at der er observationer (institutter), der ligger over 90 pct.-fraktilen, og institutter, der ligger under 10 pct.-fraktilen.

Årets nedskrivningsprocent

Figur 13
Årets nedskrivninger i pct. af udlån og garantier – spredning belyst ved fraktiler, 1992-2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

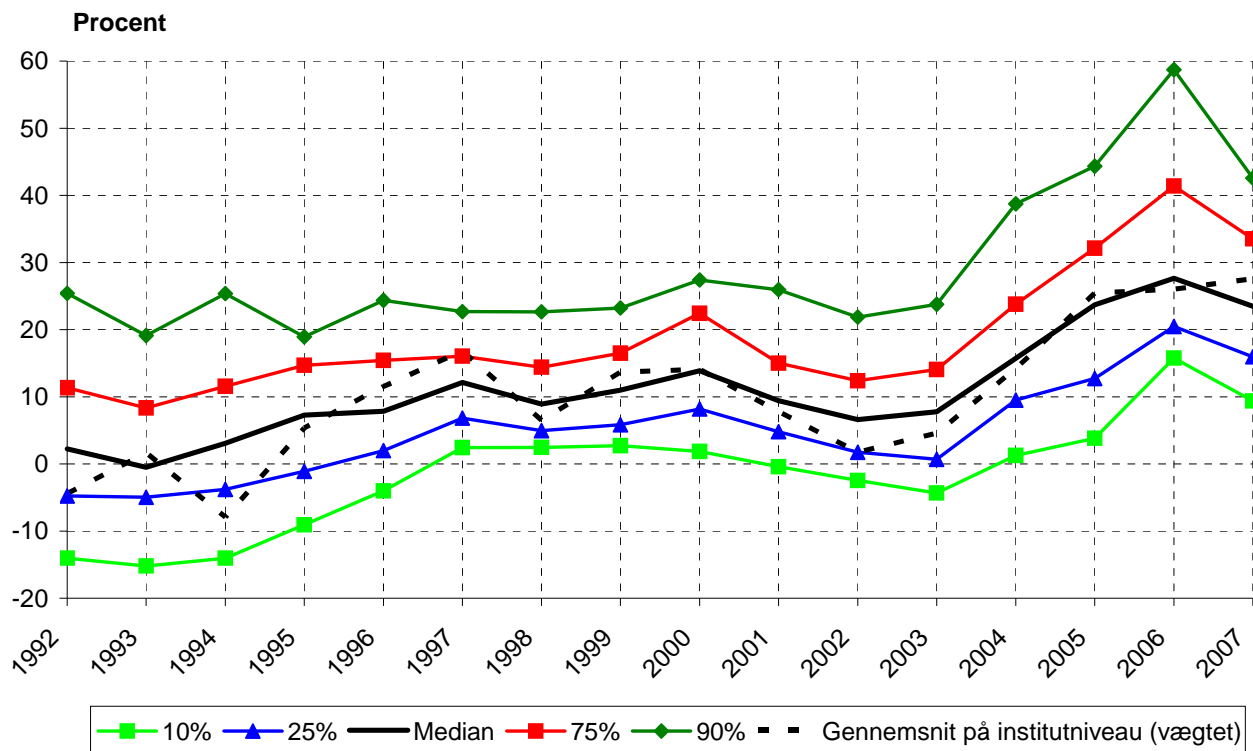
Niveauet i nedskrivninger - og spredningen ligeså - er betydeligt lavere end tidligere, jf. figur 13. Det ses videre, at nedskrivningsniveauet, selvom det er steget en anelse i 2007, fortsat er lavt. Stigningen i 2007 har været størst blandt institutter med de laveste nedskrivninger, f.eks. er 10 pct. fraktilen steget fra -0,4 til -0,2 pct. af udlånet. Både 25 pct. fraktilen og medianen ligger fortsat under 0 henholdsvis tæt på 0, hvilket betyder, at 50 pct. af institutterne netto stadig ikke nedskriver på dårlige lån. For så vidt angår institutter med større nedskrivninger, er 90 pct. fraktilen steget fra 0,3 pct. til 0,4 pct. af udlån og garantier i 2007, hvilket fortsat er meget lavt set over hele perioden 1992-2007.

Udlånsvækst

I 2007 er der - målt for året som helhed - ligesom årene før sket en kraftig stigning i udlånsvæksten i pengeinstitutterne. Bag sektortallene gemmer sig videre en ganske stor spredning.

Figur 14

Udlånsvækst – spredning belyst ved fraktiler, 1992-2007

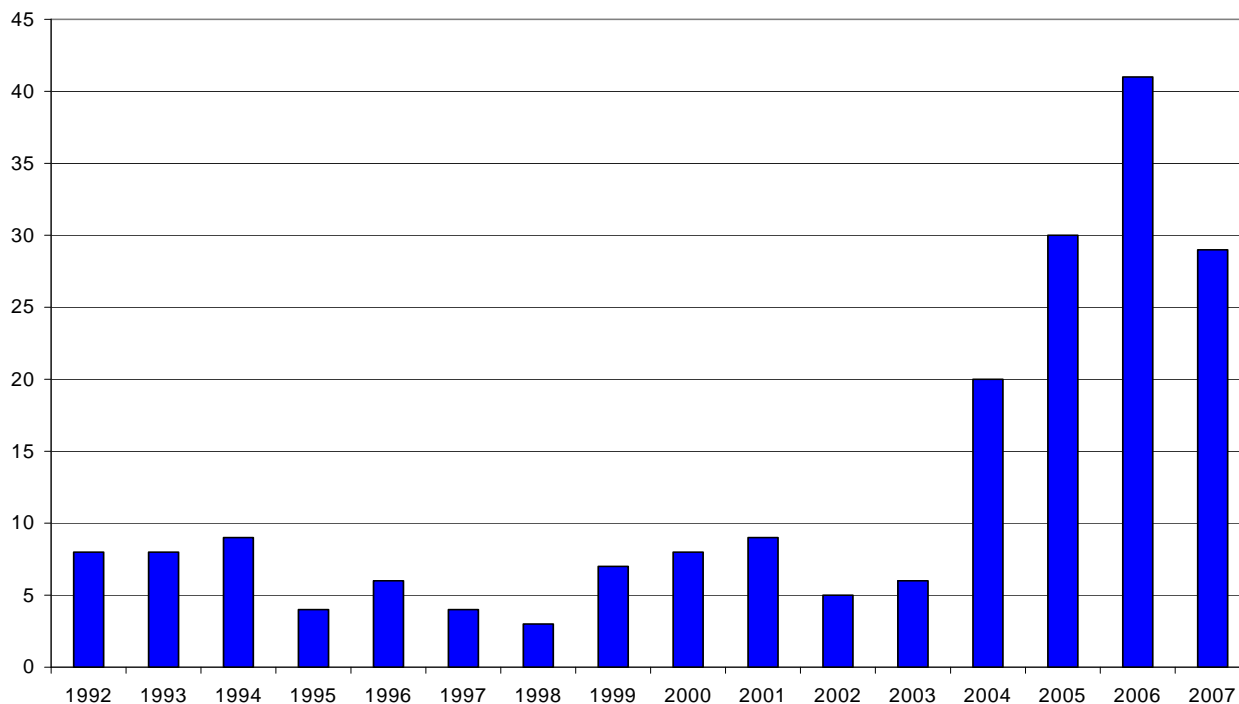

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det ses af figur 14 herover, at der er pengeinstitutter, der har en meget kraftig udlånsvækst, f.eks. har 10 pct. af institutterne (90 pct.-fraktilen) en vækst på over 40 pct., hvilket dog er et fald i 90 pct.-fraktilen fra 58 pct. året før. Generelt kan det konstateres, at niveauet blandt institutterne - set over hele fraktilfordelingen - er faldet, men fra et meget højt niveau året før. Den gennemsnitlige (vægtede) udlånsvækst er steget en anelse fra 26 pct. i 2006 til 27 pct. i 2007. Udviklingen i det vægtede gennemsnit skal ses i lyset af Danske Banks filialisering af norske og irske bankaktiviteter.

Udviklingen i antallet af institutter med en udlånsvækst større end 30 pct. er angivet i figur 13 herunder.

Figur 13
Antal institutter med en udlånsvækst større end 30 pct.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det ses, at der er færre institutter, der har en højere vækst end 30 pct. i forhold til året før, 29 institutter imod 41 året før. Vægtet udgør de 29 pengeinstitutter dog 68 pct. af den samlede pengeinstitutsektor, hvorimod de 41 institutter året før kun udgjorde 6 pct. af den samlede sektor. Denne udvikling skal ses i lyset af Danske Banks filialisering af udenlandske bankaktiviteter.

Kernekapitalprocent

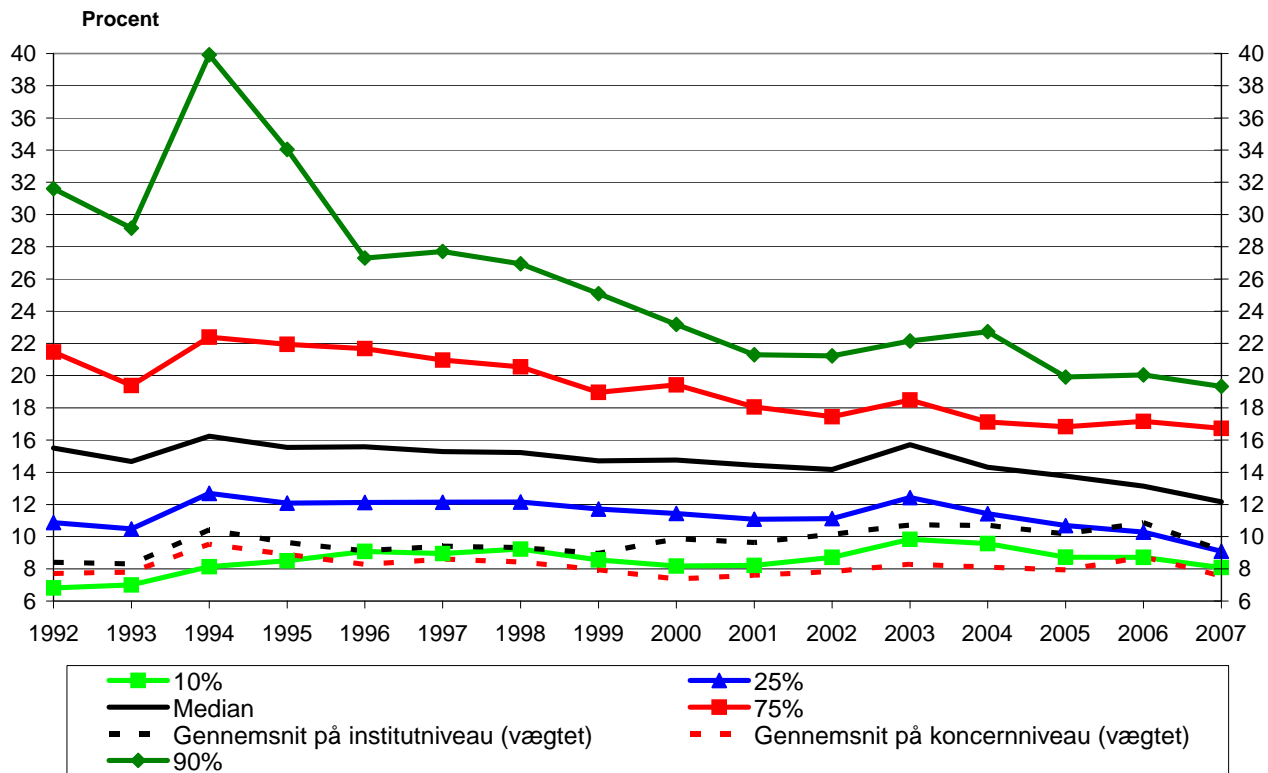
Kernekapitalprocenten er i 2007 faldet for sektoren som helhed både på institutniveau og på koncernniveau.¹⁹

I figur 14 er vist spredningen bag denne udvikling. Fraktilerne (på institutniveau) er sammenholdt med udviklingen i det vægtede gennemsnit på såvel institutniveau som på koncernniveau (jf. de stiplede kurver).

¹⁹ Selvom de nye solvensregler (Basel 2) er implementeret fra 1. januar 2007 er tallene er fortsat sammenlignelige, da institutterne i 2007 har indberettet efter de gamle solvensregler. Tallene i 2007 er dog påvirket af Danske Banks konsolidering af finske Sampo Bank.

Figur 14

Kernekapitalprocent – spredning belyst ved fraktiler, 1992-2007

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det ses, at kernekapitalprocenten f.eks. er faldet for institutter med lav kapitaloverdækning²⁰ i forhold til lovkravet, målt ved 10 pct.-fraktilen fra 8,7 pct. til 8 pct. i 2007. Det vægtede gennemsnit ligger forholdsvis lavt - tæt på 25 pct.-fraktilen på institutniveau - hvilket er et udtryk for, at de største institutter ligger tættest på minimumskapitalkravet.²¹

Kernekapitalprocenten er også faldet for institutter med høj kapitaloverdækning, målt ved 90 pct.-fraktilen.

²⁰ Ved "kapitaloverdækning" skal bemærkes, at en vurdering af kapitalens robusthed er en vurdering, der altid må relateres til instituttets individuelle risikoprofil.

²¹ Minimumskapitalkravet er 8 pct. af de risikovægtede aktiver. Som kapital kan medregnes kernekapital og supplerende lånekapital. Den supplerende lånekapital må ikke medregnes med mere end 100 pct. af kernekapitalen efter fradrag, Dvs. mindst halvdelen af kapitalkravet skal være kernekapital.

6. Om statistikken

Markedsudviklingsartiklen er baseret på indberettede årsregnskaber mv. for pengeinstitutter i Danmark. Der er tale om instituttal medmindre andet er anført. Der er videre tale om foreløbige tal.

I denne artikel er fokus på udviklingen i udvalgte regnskabsposter og nøgletal på sektorniveau og på den bagvedliggende udvikling i de enkelte pengeinstitutter. På et senere tidspunkt vil Finanstilsynet publicere "Statistisk materiale for pengeinstitutter". Denne publikation indeholder flere indberettede oplysninger fra pengeinstitutternes årsindberetning 2007. Endvidere følger en opdatering af nøgletal i femårsoversigt fordelt på grupper og de enkelte institutter i nøgletalsdatabasen på Finanstilsynets hjemmeside.

Kun pengeinstitutter med en arbejdende kapital på over 250 mio. kr. indgår i statistikken og disse institutter er inddelt i 3 grupper efter størrelse, se også appendiks 3 som viser gruppefordelingen. Pengeinstitutter i gruppe 1-3 dækker ca. 99 pct. af den samlede balancesum. Gruppe 4 består af 49 mindre pengeinstitutter.

Appendiks

Appendiks 1

Årsregnskaber fordelt på grupper, 2006-2007 (foreløbige tal)

Mio. kr.	Gruppe 1			Gruppe 2			Gruppe 3		
	2006	2007	Ændring i %	2006	2007	Ændring i %	2006	2007	Ændring i %
Resultat poster (uddrag)									
Netto renteindtægter	22.838	26.366	15,4%	5.691	6.720	18,1%	7.904	9.631	21,8%
Udbytte af aktier mv.	1.148	974	-15,2%	118	101	-13,8%	248	260	4,8%
Netto gebyrindtægter	12.413	13.570	9,3%	2.340	2.706	15,6%	3.162	3.684	16,5%
Netto rente- og gebyrindtægter	36.399	40.910	12,4%	8.149	9.528	16,9%	11.315	13.576	20,0%
Kursreguleringer	7.169	3.843	-46,4%	2.086	937	-55,1%	3.279	2.237	-31,8%
Udgifter til personale og administration	23.661	26.955	13,9%	5.458	6.220	14,0%	8.024	9.708	21,0%
Andre driftsudgifter	-15	10	166,4%	35	47	34,7%	47	37	-20,8%
Nedskrivninger på udlån m.v.	-1.374	-427	-	-241	234	-	-324	36	-
Resultat af kapitalandele	7.816	10.273	31,4%	359	363	1,2%	774	1.005	29,8%
Resultat før skat	29.766	28.618	-3,9%	5.241	4.226	-19,4%	7.341	6.859	-6,6%
Skat	6.358	4.832	-24,0%	1.160	919	-20,8%	1.437	1.351	-6,0%
Årets resultat	23.408	23.786	1,6%	4.080	3.307	-19,0%	5.904	5.508	-6,7%
Balance poster (uddrag)									
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	549.854	636.038	15,7%	43.728	46.035	5,3%	35.343	44.568	26,1%
Udlån	1.311.412	1.644.007	25,4%	193.232	246.136	27,4%	184.879	250.538	35,5%
Obligationer	561.470	629.787	12,2%	82.379	89.169	8,2%	36.424	40.350	10,8%
Aktier m.v.	9.579	11.339	18,4%	4.972	5.007	0,7%	16.899	16.263	-3,8%
Gæld til kreditinstitutter	819.340	996.573	21,6%	143.524	159.944	11,4%	75.520	109.110	44,5%
Indlån	985.041	1.247.544	26,6%	140.388	172.536	22,9%	163.550	198.809	21,6%
Udstedte obligationer	368.994	424.358	15,0%	8.376	20.211	141,3%	2.139	4.219	97,2%
Egenkapital i alt	146.151	160.314	9,7%	23.237	27.116	16,7%	45.559	56.580	24,2%
Balance	2.824.180	3.472.256	22,9%	349.219	418.280	19,8%	302.063	388.675	28,7%
Garantier	447.507	409.583	-8,5%	63.825	61.073	-4,3%	101.654	116.614	14,7%
Andre forpligtigelser	143.684	139.169	-3,1%	8.575	9.433	10,0%	6.813	12.671	86,0%
Udvalgte Nøgletal (institutniveau)									
Solvensprocent	13,70	11,63		12,49	11,42		17,17	15,68	
Kernekapitalprocent	10,35	8,35		10,77	8,46		15,10	13,30	
Årets egenkapitalforrentning før skat	22,46	18,49		22,57	16,79		16,71	13,37	
Indtjening pr. omkostningskrone	2,23	1,98		2,02	1,63		1,77	1,68	
Akkumuleret nedskrivningsprocent	0,46	0,38		1,18	0,84		1,56	1,17	
Årets nedskrivningsprocent	-0,07	-0,03		-0,10	0,06		-0,01	0,03	

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Anm.: Der er i sammenligningstallene for 2007 taget højde for fusioner samt udviklinger i omfanget af arbejdende kapital, der bevirker, at et institut overgår fra én gruppe til en anden. Det vil med andre ord sige, at grupperne er låst med udgangspunkt i gruppefordelingen i 2007.

Appendiks 2

Pengeinstitutternes nøgletal, 2003-2007 (foreløbige tal)

Institutniveau	Gruppe 1-3 I alt				
	2003	2004	2005	2006	2007
Solvensprocent	14,00	13,47	13,22	13,77	12,26
Kernekapitalprocent	10,78	10,77	10,21	10,86	9,18
Egenkapitalforrentning før skat	20,69	21,61	21,24	21,74	17,26
Egenkapitalforrentning efter skat	15,33	16,05	16,27	17,15	14,19
Indtjening pr. omkostningskrone	1,73	1,85	1,99	2,12	1,87
Renterisiko (% af kernekapital efter fradrag)	3,39	1,84	1,54	1,57	1,96
Valutaposition (% af kernekapital efter fradrag)	7,57	5,23	5,91	5,98	8,99
Valutarisiko (% af kernekapital efter fradrag)	0,11	0,14	0,27	0,22	0,20
Udlån plus hensættelser herpå i forhold til indlån	103,31	105,63	115,29	132,08	132,15
Overdækning ifht. lovkrav om likviditet	190,09	180,75	140,05	123,59	101,08
Summen af store engagementer (% af ansvarlig kap.)	138,68	138,57	146,13	133,37	123,26
Andel af tilgodehavender med nedsat rente	0,56	0,52	0,34	0,24	0,29
Akkumuleret nedskrivningsprocent	2,25	1,82	1,00	0,66	0,54
Årets nedskrivningsprocent	0,36	0,10	-0,03	-0,07	-0,02
Årets udlånsvækst	4,66	14,13	24,70	25,46	25,70
Udlån ifht. egenkapital	6,72	7,32	7,64	7,88	8,84
Årets resultat pr. 100 kr. aktie	120,69	136,19	172,73	207,96	196,26
Indre værdi pr. 100 kr. aktie	789,04	836,94	1062,35	1261,82	1361,53
Udbytte pr. 100 kr. aktie	47,21	56,31	68,79	57,29	60,00
Børskurs/årets resultat pr. 100 kr, aktie (P/E)	7,38	11,58	11,82	12,20	12,90
Børskurs/indre værdi pr. 100 kr, aktie	1,18	1,59	1,92	2,14	1,78
Koncernniveau	2003	2004	2005	2006	2007
Solvensprocent	11,15	10,51	10,53	11,21	10,19
Kernekapitalprocent	8,28	8,10	7,93	8,74	7,51
Egenkapitalforrentning før skat	21,69	22,39	22,47	22,48	18,49
Egenkapitalforrentning efter skat	15,76	16,28	16,70	16,95	14,43
Indtjening pr. omkostningskrone	1,67	1,78	1,86	1,96	1,73
Renterisiko (% af kernekapital efter fradrag)	3,62	2,01	1,65	1,88	2,36
Valutaposition (% af kernekapital efter fradrag)	8,19	5,24	5,31	6,07	8,78
Valutarisiko (% af kernekapital efter fradrag)	0,11	0,16	0,27	0,24	0,19
Overdækning ifht. lovkrav om likviditet	181,09	165,55	167,03	140,77	102,05
Summen af store engagementer (% af ansvarlig kap.)	154,83	152,91	153,50	129,42	133,94
Akkumuleret nedskrivningsprocent	1,51	1,27	0,64	0,42	0,36
Årets nedskrivningsprocent	0,28	0,06	-0,07	-0,05	-0,01
Årets udlånsvækst	3,80	10,73	22,67	18,77	19,44
Udlån ifht. egenkapital	13,55	15,02	15,00	13,98	14,98

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Anm.: Nøgletallene er beregnet på baggrund af de institutter, der eksisterede i de enkelte år.

Appendiks 3

Størrelsesgruppering af gruppe 1-3 pengeinstitutterne pr. ultimo 2007.

Reg.nr	Navn	Reg.nr	Navn
Gruppe 1 - Arb.kapital over 50 mia.kr.		Gruppe 3 (fortsat)	
2222	Nordea Bank Danmark A/S	7650	Ringkjøbing Bank, Aktieselskabet
3000	Danske Bank A/S	7680	Bonusbanken A/S
7858	Jyske Bank A/S	7670	Ringkjøbing Landbobank, Aktieselskab
8079	Sydbank A/S	7780	Skjern Bank, Aktieselskabet
10001	FIH Erhvervsbank A/S	7790	Vinderup Bank, A/S
5		7890	Salling Bank A/S
Gruppe 2 - Arb.kapital over 10 mia. kr.		7930	Kreditbanken A/S
725	Fionia Bank A/S	7990	Tønder Bank A/S
5201	Amagerbanken Aktieselskab	8099	Nordjyske Bank A/S
5301	Arbejdernes Landsbank, Aktieselskab	8115	Gudme Raaschou Bank A/S
5470	Forstædernes Bank A/S	8229	Capinordic Bank A/S
6160	Roskilde Bank, Aktieselskab	8231	FIH Kapital Bank A/S
7681	Alm. Brand Bank A/S	8269	Carnegie Bank A/S
7730	Vestjysk Bank A/S	9020	Sparekassen Hvetbo A/S
8117	Nykredit Bank A/S	9033	Løkken Sparekasse
9260	Sparbank A/S	9044	Dronninglund Sparekasse
9380	Spar Nord Bank A/S	9070	Sparekassen Vendsyssel
10		9080	ebh bank a/s
Gruppe 3 - Arb.kapital over 250 mio. kr.		9090	Thy, Sparekassen
400	Lån og Spar Bank A/S	9100	Morsø Sparekasse A/S
522	Sjælland, Sparekassen	9116	Sparekassen Limfjorden
537	Dragsholm Sparekasse	9133	Frøslev-Møllerup Sparekasse
570	bankTrelleborg a/s	9137	EkspresBank A/S
644	Fanefjord Sparekasse	9139	Sparekassen Spar Mors
681	Lolland A/S, Sparekassen	9144	Bank DnB Nord A/S
755	Middelfart Sparekasse	9174	Farsø, Sparekassen
828	Faaborg A/S, Sparekassen	9189	EIK Bank Danmark A/S
844	Svendborg Sparekasse	9201	Midtfjord, Sparekassen
1149	Saxo Bank A/S	9212	Hals Sparekasse
1187	E*TRADE Bank A/S	9217	Himmerland A/S, Sparekassen
1671	Basisbank A/S	9224	Ulsted Sparekasse
5140	Finansbanken A/S	9261	Skals, Sparekassen i
5999	Danske Andelskassers Bank A/S	9283	Langå Sparekasse
6060	DiBa Bank A/S	9307	Spar Salling Sparekasse
6070	Max Bank A/S	9312	Sparekassen Balling
6100	Skandinaviska Enskilda Banken A/S	9335	Kronjylland, Sparekassen
6140	Møns Bank, A/S	9351	Hobro, Sparekassen
6150	Skælskør Bank Aktieselskab	9363	Den lille Sparekasse
6220	Vordingborg Bank A/S	9388	Sparekassen Djursland
6300	Lokalbanken i Nordsjælland a/s	9486	Sparekassen Østjylland
6471	Grønlandsbanken, Aktieselskab	9682	Nr. Nebel og Omegn, Sparekassen for
6482	BRFbank A/S	9684	Fanø Sparekasse
6520	Lollands Bank, Aktieselskab	9686	Den Jyske Sparekasse
6771	Lægernes Pensionsbank A/S	9690	Vorbasse-Hejnsvig Sparekasse
6850	Vestfyns Bank A/S	9695	Brørup Sparekasse
6860	Nordfyns Bank, Aktieselskabet	9740	Frøs Herreds Sparekasse
6880	Totalbanken A/S	9797	Broager Sparekasse
7230	Østjysk Bank A/S	9824	Løgumkloster, Sparekassen
7270	Aarhus Lokalbank Aktieselskab	9827	Bredebro, Sparekassen
7320	Djurslands Bank A/S	9966	Cantobank
7380	Morsø Bank, Aktieselskabet	9860	Folkesparekassen
7440	A/S Nørresundby Bank	12000	Sammenslutningen Danske Andelskasser
7500	Hvidbjerg Bank Aktieselskab	13080	Frørup Andelskasse
7570	Pen-Sam Bank A/S	13290	Andelskassen Fælleskassen
		13460	Merkur, Den Almennyttig
		90	

Kilde: *Finanstilsynet*

Anm.: Den arbejdende kapital består af: Indlån, udstedte obligationer m.v., efterstillede kapitalindskud og egenkapital. Ud over de 105 gruppe 1-3 pengeinstitutter var der 42 gruppe 4 pengeinstitutter pr. ultimo 2007. Samtlige 147 gruppe 1-4 pengeinstitutter fordelte sig på 58 banker, 72 sparekasser og 17 andelskasser.